

स्थानीय राजपत्र

शैलुङ गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड: ५,

संख्या: ३,

१३ असार, २०७८

भाग-१

शैलुङ गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
काटाकुटी दोलखा
बागमती प्रदेश, नेपाल

“ शैलुङ गाउँपालिकाको कोल्डस्टोर सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७८ ”

प्रस्तावना : स्थानीय स्तरमा शित भण्डार सुविधाको अभावले उत्पादित कृषि उपजको समयमा खास गरी आलुको उत्पादन हुने समयमा कृषकहरूले लागत मूल्य समेत प्राप्त गर्न नसकेको र पर्याप्त मात्रामा बिक्री वितरण हुन नसक्दा ठुलो परिमाणमा कृषि उपजहरू खेर जाने तथा यस गाउँपालिकामा प्रशस्त मात्रामा आलुको उत्पादन हुने साथै कृषकहरूले व्यवसायिक रूपमा किवी खेती गर्ने गरेको बन्दा काउली लगायतका तरकारीहरू समेत उत्पादन हुने गरेको सन्दर्भमा त्यस प्रकारका कृषि उपजहरू उच्च उत्पादनको समय (Peak Production Season) मा भण्डारण गर्न तथा उपभोक्ताहरूको माग अनुरूप विक्री वितरण हुने अवस्था सिर्जना गर्न शित भण्डार निर्माणके अन्तिम चरणमा रहेकोले यसलाई

व्यवस्थित गरी सञ्चालनमा ल्याउन आवश्यक भएकोले शैलुङ गाउँपालिकाको गाउँसभाबाट स्वीकृत हुनेगरी यो विधेयक प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : १ यस विधेयकको नाम **शैलुङ गाउँपालिकाको कोल्डस्टोर सञ्चालन तथा व्यवस्थापन विधेयक, २०७८** रहेको छ ।

२ यो विधेयक गाउँसभाबाट स्वीकृत भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधेयकमा,

क) **कार्यक्रम** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको कोल्डस्टोर निर्माण तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेटलाई बुझाउँदछ ।

ख) **गाउँपालिका** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिका दोलखालाई बुझाउँदछ ।

ग) **कार्यपालिका** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई बुझाउँदछ ।

घ) **गाउँसभा** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको गाउँसभालाई बुझाउँदछ ।

ङ) **अध्यक्ष** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको अध्यक्षलाई बुझाउँदछ ।

च) **उपाध्यक्ष** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको उपाध्यक्षलाई बुझाउँदछ ।

छ) **प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत** भन्नाले शैलुङ गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बुझाउँदछ ।

ज) **भौतिक पूर्वाधार** भन्नाले कोल्ड स्टोर (शित भण्डार गृह समेत) का लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार भवन बिजुली पानी सडक तथा सम्बन्धित अन्य मेशिनरी औजारहरु सम्झनु पर्दछ ।

झ) **सहकारी संस्था** भन्नाले सहकारी ऐन तथा नियमावली बमोजिम सम्बन्धित कार्यालयमा दर्ता भएको सहकारी संस्था सम्झनु पर्दछ ।

ञ) **नाशवान कृषि उपज** भन्नाले कृषि क्षेत्रबाट उत्पादित फलफुल, आलु, तरकारी, पुष्प, माछा र मासु जस्ता शीतभण्डारको आवश्यकता पर्ने नाशवान वस्तु सम्झनु पर्दछ ।

ज) **कोल्ड रुम** भन्नाले बाहिरी वातावरणको तापक्रम भन्दा कम तापक्रम युक्त वातावरणको सिर्जना गरी विशेष गरेर नाशवान कृषि उपजनको सुरक्षित भण्डारण गर्नको लागि निर्माण गरिएको संरचनालाई बुझाउँदछ । यसमा कोल्ड रुम भन्नाले कोल्ड स्टोरभन्दा सानो क्षेत्रफल र कम पूँजीमा निर्माण भएको कम क्षमताको कृषि उपज भण्डारण स्थल भन्ने समेत बुझिन्छ ।

ट) **कृषि बजार** भन्नाले नाशवान कृषि उपजको खरिद विक्री हुने क्षेत्रलाई सम्झनुपर्दछ । यस शब्दले कृषि थोक बजार र खुद्रा बजारको क्षेत्र समेत बुझाउँदछ ।

ठ) **सम्बन्धित कार्यालय** भन्नाले यस विधेयक बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने मन्त्रालय वा मन्त्रालय मातहतका कार्यालय वा निकाय समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।

ड) **समूह** भन्नाले नियमानुसार दर्ता भएका कृषक समूहहरुलाई बुझाउँदछ ।

३. **उद्देश्य**:

शैलुङ गाउँपालिकामा निर्मित कोल्डस्टोरका कारण कृषकहरूले उत्पादन गरेका नाशवान कृषि उपजहरू बजारको माग तथा मूल्य हेरी उनीहरूले चाहेका समयमा बिक्री गरी बढी आय प्राप्त गर्न सक्षम बनाई उपभोक्ताहरूलाई कृषि बजारमा वर्ष भरि तरकारी फलफुल लगायतका वस्तु आपूर्तिमा योगदान दिनुका साथै नाशवान कृषि उपजको नोक्सानीलाई कम गर्दै उपभोग्य उत्पादन बढाउने तथा स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गराउन भूमिका खेल्ने गरी कोल्ड स्टोर सञ्चालन संयन्त्र निर्माण गरी व्यवस्थित र नियमित रूपमा कोल्ड स्टोर सञ्चालन गराउनु यस विधेयकको मुख्य उद्देश्य रहेको छ।

४. कोल्ड स्टोर सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था:

क कोल्डस्टोर सञ्चालः

१. गाउँपालिकको अगुवाईमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय समुदायको सहभागितामा निर्मित कोल्डस्टोर सञ्चालनको लागि एक सञ्चालक समिति वा बोर्ड गठन गरिनेछ । सञ्चालक समितिमा शैलुङ गाउँपालिकामा कार्यरत करार तर्फका कर्मचारी कृषक समूह सहकारी संस्था उद्यमी व्यवसायी तथा निजी क्षेत्र एवं सम्भव भएसम्म सो सँग सम्बन्धित विज्ञ समेतको सहभागिता रहनेछ । यस सम्बन्धी थप व्यवस्था यस विधेयक अनुसार बन्ने नियमावली वा कार्यविधि वा निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

ग कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्थाः

१ कोल्ड स्टोर सञ्चालनको लागि देहाय बमोजिमको कर्मचारी रहने गरी दरबन्दीको व्यवस्था गरिनेछः

प्रशासनिक तर्फः

क व्यवस्थापक एकजना, अधिकृत स्तर

ख सहायक व्यवस्थापक एकजना, सहायक स्तर पाँचौ तह सरह (लेखा तथा प्रशासन समेत)

ग साहायक स्तर दुईजना, सहायक स्तर चौथो तह सरह

घ कार्यालय सहयोगी तथा चौकीदार दुईजना ।

प्राविधिक तर्फः

क) इन्जिनियर एकजना अधिकृत स्तर

ख) सूचना प्रविधि अधिकृत एकजना अधिकृत स्तर

ग) कम्प्युटर सहायक एकजना सहायक स्तर

घ) कोल्ड स्टोर सम्बन्धी टेक्सिसियन एकजना सहायक स्तर

यस बाहेक आवश्यकता अनुसार लोड अनलोड गर्ने व्यक्तिहरू समेतको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

कोल्ड स्टोर सञ्चालनमा शैलुङ गाउँपालिकामा कार्यरत करार तर्फका प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई परिचालन गरिनेछ । कोल्ड स्टोर निर्माणमा गाउँपालिकाको

अगुवाई रहेको र गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेकोले यसको सञ्चालन र व्यवस्थापन कार्यका लागि गाउँपालिकामा कार्यरत करार तर्फका प्राविधिक र प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई आवश्यकता तथा दक्षताका आधारमा काजमा समेत खटाउन सकिनेछ ।

२. कोल्डस्टोर सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका तयार गरी सञ्चालनको व्यवस्था गरिनेछ ।

घ आर्थिक व्यवस्था:

१. कोल्डस्टोर सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक व्यवस्थापन गर्ने र दीगो रूपमा यसको सञ्चालन गर्नेगरी आवश्यक व्यवस्थापन गर्ने दायित्व सञ्चालक समितिको हुनेछ । यस कार्यमा गाउँपालिकाले आवश्यक सहजीरकण गरी अभिभावकको भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

ङ गाउँपालिकाको कर्तव्य:

१ गाउँपालिकाले कोल्डस्टोर सञ्चालनको कार्यमा समन्वयकर्ता, सहजकर्ता, उत्प्रेरकको रूपमा रही अभिभावकको भूमिका निर्वाह गर्नेछ ।

च प्राविधिक व्यवस्था:

१) कोल्ड स्टोर सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने दक्ष जनशक्ति तथा विशेषज्ञको व्यवस्था सञ्चालक वा बोर्डको तर्फबाट गर्नुपर्नेछ । आवश्यक पर्ने सल्लाह, सुझाव, उत्प्रेरणा तथा परामर्श गाउँपालिकाको तर्फबाट पनि उपलब्ध गराइनेछ ।

२) कोल्ड स्टोर सञ्चालन गर्दा उत्पादित कृषि उपजको गुणस्तरमा कुनै कमी नहुने गरी भण्डारको क्षमता र वस्तुको गुणस्तर कायम राख्ने कुरामा विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ ।

३) कोल्डस्टोरसँग सम्बन्धित विषय विज्ञहरूलाई आमन्त्रण गरी निर्माण सञ्चालन तथा व्यवस्थापन पक्ष मजबुत र व्यवस्थित गरिनेछ ।

छ मर्मत सम्भार तथा दीगोपना:

कोल्ड स्टोर निर्माण पश्चात योजनाको दीगोपना, आवश्यक सुधार तथा व्यवस्थापन, उत्पादित वस्तुको भण्डारण, सो भण्डारण वापतको शुल्क व्यवस्थापन, मुनाफा वितरण, जोखिम व्यवस्थापन, मर्मत सम्भार आदि विषयहरू कोल्डस्टोर सञ्चालन नियमावली वा निर्देशिका वा कार्यविधिले व्यवस्था गरे बमोजिम हुनेछ ।

ज सल्लाहकार समिति:

कोल्डस्टोरको नियमित सञ्चालन र व्यवस्थापन कार्यको रेखदेख गरी आवश्यक राय सल्लाह सुझाव समेत दिनको लागि कार्यको गाउँपालिका अध्यक्षको संयोजकत्वमा देहाय बमोजिमको सल्लाहकार समिति गठन गरिनेछ । समितिमा आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गरी आवश्यक सल्लाह सुझाव प्राप्त गर्न सकिनेछ ।

- गाउँपालिका अध्यक्ष, संयोजक
- गाउँपालिका उपाध्यक्ष सदस्य

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सदस्य
- आर्थिक विकास समितिका संयोजक, सदस्य
- पूर्वाधार विकास समितिका संयोजक सदस्य
- सामाजिक विकास समितिका संयोजक, सदस्य
- गाउँपालिकाको कृषि विकास शाखा प्रमुख, सदस्य सचिव

झ) कोष सम्बन्धी व्यवस्था:

कोल्डस्टोर सञ्चालन सम्बन्धी एक छुट्टै कोष खडा गरिनेछ । तोकिएको बैकमा खाता खोली कोष सञ्चालन गरिनेछ । यस सम्बन्धी अन्य व्यवस्था कोल्डस्टोर सञ्चालन नियमावली वा कार्यविधि वा निर्देशिका बमोजिम हुनेछ ।

५. यस विधेयकमा उल्लेख भएका कुराहरुको व्याख्या गर्ने तथा विधेयकमा भएका व्यवस्थाहरुमा आवश्यक संशोधन गर्ने अधिकार गाउँसभालाई हुनेछ ।

६. कोल्डस्टोर निर्माण तथा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य कुराहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

प्रमाणीकरण मिति २०७८ असार ११ गते

आज्ञाले,

सन्तोष दाहाल

नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत